

Justiits- ja Digiministeerium

Teie: 13.07.2025 nr JDM/24-1175/-2K

Meie: 06.08.2025 nr 1-7/219-5

**Tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja teiste
seaduste muutmise seaduse eelnõu
kooskõlastamine**

Lugupeetud minister

Siseministeerium kooskõlastab ning esitab tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule järgmised ettepanekud:

- 1) Eelnõu § 1 punktiga 17 muudetakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku (edaspidi *TsMS*) § 510 lõiget 4 ja sõnastatakse see järgmiselt:

„(4) Kui menetlust ei algatatud Siseministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutuse avalduse alusel, teatab kohus valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusele menetluse algatamisest ning küsib riigile teadaolevaid andmeid teadmata kadunud isiku kohta ja seisukohta isiku surnuks tunnistamise võimalikkuse kohta. Kohus võib koguda teadmata kadunud isiku kohta andmeid ka omal algatusel, sõltumata sellest, kes esitas surnuks tunnistamise avalduse.“.

TsMS § 509 lõike 1 punkti 3 kohaselt võib isiku surnuks tunnistamise avalduse esitada Siseministeerium või valdkonna eest vastutava ministri volitatud Siseministeeriumi valitsemisala asutus. Sama sõnastust „valdkonna eest vastutava ministri volitatud Siseministeeriumi valitsemisala asutus“ kasutatakse ka sama paragrahvi lõikes 4 ja § 513 lõikes 1. Seega tuleks ka §-i 510 lõike 4 sõnastuse juures kasutada samasugust sõnastust nagu on kehtivas TsMS §-des 509 ja § 513.

- 2) Eelnõu § 1 punktiga 18 muudetakse TsMS § 511 lõiget 3 ja sõnastatakse see järgmiselt:

„(3) Kohus toimetab avalduse rahuldamata jätmise määruse avaldajale kätte. Kohus saadab isiku surnuks tunnistamise määruse avaldajale ning selle jõustumisest alates kümne päeva jooksul perekonnaseisuasutusele isiku surmaandmete kandmiseks rahvastikuregistrisse.“.

Seega saab Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) kui volitatud asutus surnuks tunnistamise rahuldamata jätmise määruse kui ka surnuks tunnistamise määruse juhul, kui menetlus algatati PPA avalduse alusel. Kui menetlus algatati lähedaste või KOV-i poolt, siis PPA-le kummalgi juhul määrust ei saadeta, kuigi TsMS § 510 lõike 4 kohaselt küsitakse PPA-lt selle kohta arvamust.

Samas on kõnealune teave PPA-le aluseks teadmata kadunud isiku asukoha tuvastamise menetluste jätkamiseks või lõpetamiseks. Vastasel korral peab PPA vajaliku teabe saamiseks tegema päringuid rahvastikuregistrisse, mis on vastuolus isikuandmete töötlemise minimaalsuse põhimõttega. Teeme ettepaneku eelnõu täiendada ning lisada, et kohus saadab määruse samal ajal ka PPA-le.

3) Eelnõu § 3 punktiga 1 muudetakse riigi õigusabi seaduse (RÕS) § 15 lõiget 5 ja sõnastatakse see järgmiselt:

„(5) Riigi õigusabi andmise määruks määratakse kindlaks käesoleva seaduse § 8 kohane riigi õigusabi andmise viis ja §-s 16 sätestatud riigi õigusabi saaja hüvitamiskohustus. Määrus saadetakse Eesti Advokatuurile (edaspidi advokatuur) riigi õigusabi infosüsteemi e-toimiku menetlemise infosüsteemi (edaspidi e-toimiku süsteem) kaudu. Määrus loetakse kättetoimetatuks, kui advokatuur kinnitab riigi õigusabi infosüsteemis selle vastuvõtmist.“.

Seletuskirjas selgitatakse, et „Muudatusega täpsustatakse seaduses, et riigi õigusabi andmise määrus saadetakse advokatuurile üksnes riigi õigusabi infosüsteemi kaudu. Nimetatu on kooskõlas ka RÕS-i § 15 lõikega 5¹ ja justiitsministri 06.12.2013. a määruse nr 39 „Riigi õigusabi osutaja määramiseks taotluse esitamise ning e-toimiku süsteemi kaudu riigi õigusabi tasu ja kulude kindlaksmääramiseks dokumentide esitamise kord“ § 2 lõikega 1, mille kohaselt esitab kohus, prokuratuur või uurimisasutus advokatuurile riigi õigusabi osutava advokaadi määramiseks riigi õigusabi andmise määruse elektrooniliselt riigi õigusabi infosüsteemi e-toimiku süsteemi kaudu. Riigi õigusabi osutaja määramise taotlemiseks vajalikud andmed genereeritakse automaatselt riigi õigusabi andmise määrusest.“. Sama määruse § 2 lõigetes 2 ja 3 on sätestatud erandid, kui teabe esitamine e-toimiku kaudu ei ole võimalik.

PPA, kui uurimisasutuse jaoks on oluline, et tehniliste rikete või kiireloomulise vajaduse korral saaks taotluse esitada ka muul viisil. Seega, kui seaduses nähakse ette määruse edastamise viis, siis tuleks seaduse tasandil näha ette ka erandid. Leiame, et tekib tõlgendamise küsimus, sest määruse kohaselt saab taotluse esitada ka muul viisil. Eelnõu seletuskirja punktis 8 on märgitud, et seadusemuudatuse rakendamiseks ei ole vaja kehtestada uusi ega muuta olemasolevaid rakendusakte.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

Jaanus Põldmaa 6125041
jaanus.poldmaa@siseministeerium.ee